

**UNIVERSITATEA DIN CRAIOVA
FACULTATEA DE LITERE**

**RECEPTAREA OPEREI LUI VERGILIUS,
ENEIDA, ÎN CULTURA ROMÂNĂ**

TEZĂ DE DOCTORAT

CONDUCĂTOR ȘTIINȚIFIC:

Prof. univ. dr. KATALIN DUMITRAȘCU

DOCTORAND:

PĂNIȚĂ OANA-LAVINIA (ZAHARIE)

CRAIOVA

2014

CUPRINS

INTRODUCERE	4
Capitolul I VERGILIUS- OMUL ȘI OPERA.....	20
1. Cine a fost Publius Vergilius Maro?.....	20
2. Opera.....	27
2.1 Appendix Vergiliana	27
2.2 Bucolicae	34
2.3 Georgicae	39
2.4 Aeneis	50
2.4.1 Influențe și izvoare de inspirație pentru poet	57
2.4.2 Arta lui Vergilius în <i>Eneida</i> (compoziție, personaje, stil) ...	64
Concluzii parțiale	74
Capitolul al II-lea RECEPTAREA EPOPEII NAȚIONALE <i>ENEIDA</i> ÎN CULTURA UNIVERSALĂ	75
1. Literatura din perioada lui Augustus	82
2. Receptarea capodoperei vergiliene în societatea romană	88
3. Receptarea lui Vergilius și a <i>Eneidei</i> în decursul secolelor	89
4. Traducerile <i>Eneidei</i> în culturile europene	95
4.1 Traducerile <i>Eneidei</i> în limba engleză	95
4.2 Traducerile <i>Eneidei</i> în limba franceză	98
4.3 Traducerile <i>Eneidei</i> în limba italiană	99
4.4 Traducerile <i>Eneidei</i> în limba spaniolă	100
4.5 Traducerile <i>Eneidei</i> în limba germană	100
Concluzii parțiale	101
Capitolul al III-lea RECEPTAREA OPEREI <i>ENEIDA</i> ÎN CULTURA ROMÂNĂ	102
1. Traducerile <i>Eneidei</i> lui Vergiliu	102
2. Biografia scriitorilor care au tradus integral <i>Eneida</i>	110

3. Ediții ale apariției <i>Eneidei</i> lui Vergiliu	132
4. Receptarea epopeii <i>Eneida</i> în arta românească	140
Concluzii parțiale.....	142
Capitolul al IV-lea RECEPTAREA EPOPEII <i>ENEIDA</i> ÎN LITERATURA ROMÂNĂ	143
1. Receptarea <i>Eneidei</i> în <i>Țiganiada</i> lui Ion Budai-Deleanu	143
2. Receptarea <i>Eneidei</i> în alte epopei românești	153
3. Receptarea <i>Eneidei</i> în rândul criticilor literari	161
4. Receptarea <i>Eneidei</i> de către unii traducători ai operelor vergiliene ...	167
5. Receptarea <i>Eneidei</i> printre internați	169
6. Receptarea <i>Eneidei</i> printre scriitorii români	171
Concluzii parțiale	175
Capitolul al V-lea RECEPTAREA UNOR TROPI ÎN CELE OPT TRADUCERI INTEGRALE	176.
1. Lexeme defnitorii pentru câteva dintre personajele <i>Eneidei</i>	176
2. Receptarea elementelor cromatice în traducerile integrale	225
Concluzii parțiale	403
GLOSAR	405.
CONCLUZII	421
BIBLIOGRAFIE	428

Cuvinte cheie

Vergiliusius, *Eneida*, *Apendix Vergiliana*, *Bucolicae*, *Geogicae*, receptare, literatură română, cultură, personaje, stil, elemente cromatice, trop, traducere, scriitor, influență, izvor de inspirație, lexem, epic, biografie, capodoperă, operă, Augustus, societatea romană, literatură latină, analiza, poet, cititor, antichitate, personaje, poetul mantovan, titlu, Republica, era de aur, războaiele civile, zei, destin.

REZUMAT

Munca noastră, după cum sugerează și titlul, se referă la influența pe care epopeea Eneida a avut-o în cultura românească. Abordarea noastră este că Eneida a avut o mare influență nu numai în societatea contemporană poetului, dar și pentru generațiile și secole viitoare. Am subliniat faptul că activitatea de Vergilius a fost întotdeauna bine primită, învingând toate barierele spațiale și temporale. De – a lungul secolelor a influențat mulți scriitori (poeți, muzicieni, scriitori, pictori, sculptori) .

Nu numai opera lui Homer a fost bine cunoscută, dar și viața lui Vergilius, și mai ales capodopera sa, Eneida. Am arătat că Eneida a fost tradusă de mai multe ori în unele dintre cele mai mari literaturi ale lumii, așadar am acordat atenție unora dintre ele. Având în vedere mai multe situații, pe care noi le-am , literatura română s-a ocupat de fenomenul a scris epopei târziu, în timp ce în Europa, procesul este de peste.

Ținând cont de numeroși factori, pe care noi nu i-am considerat importanți a fi discutați deoarece nu fac subiectul acestei lucrări, am amintit că literatura română s-a ocupat de procesul de a scrie epopei într-o perioadă târzie, când în Europa fenomenul deja se terminase.

Dar, în ciuda întârzierii, și unii scriitori români au încercat au reușit să scrie câteva pagini frumoase ale literaturii, care vor încânta orice cititor. Am acordat o atenție deosebită epopeii lui Ion Budai-Deleanu *Țiganiada*, care are multe influențe din opera lui Homer și cea vergiliană. Am extras în paginile acestei lucrări aproape cinci sute de versuri din *Eneida*, pornind de la textul original și am expus echivalentul românesc din cele opt traduceri complete din România. Noi analizăm traducерile din punct de vedere al tropilor cromatici și din punct de vedere stilistic. Dar epopeea lui Vergilius a stârnit un anumit interes în teatru, astfel încât putem spune că impactul acesteia asupra culturii românești este mai mare.

INTRODUCERE

Partea introductivă a acestei lucrări prezintă contextul și modalitatea de abordare a noastră asupra receptării epopeii lui Vergilius asupra literaturii române. Există multe opere literare care fac parte din patrimoniul cultural universal, cum ar fi *Iliada* și *Odiseea*.

Astfel, numele lui Homer este sinonim cu opera sa, *Iliada* și *Odiseea*, capodopera sa devenind sursă de inspirație pentru mulți aspiranți scriitori din toate timpurile. Un astfel de scriitor, dar nu aspirant, ci unul consacrat, care a avut drept model opera homerică, a fost poetul latin, Publius Vergilius Maro. Pornind de la *Iliada* și *Odiseea*, capodopere ale culturii grecești, Vergilius însuși realizează o capodoperă a culturii romane, *Eneida*, supranumită nu numai de cei din epoca sa, dar și de posteritate, *epopeea națională a poporului roman*. *Eneida* a apărut într-un anumit moment istoric, ce nu poate fi trecut cu vederea într-o astfel de lucrare, când literatura latină era în plin apogeu, grație unor poeți talentați precum Horatius, Ovidius și scriitori ca Titus Livius. Această perioadă va fi denumită de critici, perioada clasică a literaturii latine, spre care vor tinde mulți scriitori ai veacurilor care vor urma. Așadar, perioada de fericire augustană trebuia să fie pe toate planurile (politic, social, economic și cultural) artele, și în special litera, bucurându-se de o atenție deosebită, grație unor oameni iubitori de cultură precum Messala.

Noi nu ne-am propus nici să-l elogiem, nici să-l criticăm pe Vergilius, pentru că nu este acesta scopul lucrării, ci să subliniem impactul pe care l-a avut epopeea sa asupra culturii universale, incluzând-o și pe cea română, adunând laolaltă în aceste pagini opere a căror sursă de inspirație a fost *Eneida*.

Pe parcursul lucrării am dorit să arătăm că epopeea vergiliană s-a impus în literatura universală chiar de la apariția acesteia, bucurându-se de elogiul la fel de mari ca și predecesoarea sa homerică. Acest lucru va avea un impact covârșitor asupra artelor, *Eneida*, devenind ea însăși un model pentru alte epopei răsunătoare din multe literaturi europene:

De asemenea, am evidențiat că în cultura universală, epopeea vergiliană a fost sursă de inspirație, pe parcursul secolelor, pentru creatorii de arte frumoase: pictori, sculptori, muzicieni, scriitori.

Precum sugerează însuși titlul lucrării, *Receptarea operei lui Vergilius, Eneida, în cultura română*, am dorit să analizez impactul pe care l-a avut epopeea vergiliană asupra culturii

noastre, încă din momentul cristalizării acesteia. Bineînțeles, că acest obiectiv nu ar putea fi atins, fără a contextualiza opera *Eneida* în spațiul universal, implicând, de asemenea, și motivele unei astfel de scrieri și receptarea acesteia în societatea romană.

În Capitolul I ne-am oprit asupra vieții și operei lui Vergilius, considerând necesar a aduce în fața cititorilor câteva considerente despre omul și poetul mantovan. Viața lui Vergilius a fost studiată din antichitate, multe amănunte fiind transmise de acum două mii de ani.

În această parte a lucrării am analizat și opera vergiliană, aducând în prim-plan câteva referințe critice despre opera poetului mantovan. Cu fiecare operă scrisă, Vergilius și-a desăvârșit arta poetică. Se presupune că înaintea apariției *Bucolicelor*, Vergilius ar fi scris mici opere, care erau formate din mai multe poeme și, care, din fericire, s-au păstrat până în zilele noastre. Aceste poezii au fost adunate într-o culegere, intitulată de cercetătorii latiniști *Appendix Vergiliana*.

Prima lucrare de referință a lui Vergilius este *Bucolicele*, pe care le-a scris în cinci ani, între 42 și 37. Din punct de vedere compozițional, lucrarea este alcătuită din zece egloge intitulate sugestiv: *Tityrus și Meliboeus* (I), *Daphnis* (V), *Silenus* (VI), *Damon*, *Alphesiboeus* (VIII), *Lycidas*, *Moeris* (IX), *Gallus* (X).

Bucolica, prin definiție, este o poezie pastorală. Însă, la Vergilius, spre deosebire de Theocrit, numai cadrul natural este bucolic.

Scriind *Bucolicele*, poetul oferă latinilor modelul poeziei pastorale. Opera sa, *Bucolice*, rivalizează cu cea a lui Theocrit, având multe elemente originale, însă, trebuie recunoscut că Vergilius „de multe ori s-a inspirat” de la modelul său.

Cea de-a doua operă de referință a poetului o constituie *Georgicele*. Fiind fidel esteticii categoriei de poeți cunoscuți sub denumirea de „pöetae novi”, Vergilius nu abdică de la crezul său.

Lucrul pământului și toate domeniile care sunt în strânsă legătură cu agricultura nu erau deloc străine poetului, știut fiind faptul că întreaga sa copilărie și-a petrecut-o pe domeniul familiei sale, în regiunea Mantua. Având o experiență anterioară în ceea ce privește tematica și structura operei, Vergilius nu se dezice de la echilibrul compozițional, demonstrând încă o dată că stăpâna arta esteticii poetice.

Cultura vastă și lecturile interminabile și-au pus amprenta asupra modului de elaborare a capodoperei sale, Vergilius fiind un mare iubitor al poemelor lui Catul de unde a extras lirismul înduioșător. Fiind un bun cunoscător al istoriei, instituțiilor romane, credințelor și ritualurilor izvorâte din acestea, al școlilor filosofice, toți acești factori vor contribui la tehnici literare de excepție, care, dublată de geniul său poetic, va duce la realizarea celei mai mari epopei naționale a poporului roman.

O astfel de capodoperă, considerată de toți criticii contemporani lui Vergilius, dar și de cei ai posterității, epopeea națională a romanilor, nu putea fi scrisă decât în consacratul metru antic, hexametru dactilic. Vom analiza arta poetică a lui Vergilius din punct de vedere compozițional, cu referire la personaje și stil.

Capitolul al II-lea RECEPTAREA EPOPEII NAȚIONALE *ENEIDA* ÎN CULTURA UNIVERSALĂ

1. Literatura din perioada lui Augustus
2. Receptarea capodoperei vergiliene în societatea romană
3. Receptarea lui Vergilius și a capodoperei sale, *Eneida*, în decursul secolelor
4. Traducerile *Eneidei* în culturile europene
 - 4.1 Traducerile *Eneidei* în limba engleză
 - 4.2 Traducerile *Eneidei* în limba franceză
 - 4.3 Traducerile *Eneidei* în limba italiană
 - 4.4 Traducerile *Eneidei* în limba spaniolă
 - 4.5 Traducerile *Eneidei* în limba germană

În Capitolul al II-lea am arătat influența epopeii lui Vergilius în arta universală. Am considerat necesar să amintim în această lucrare numele și operele scriitorilor contemporani marelui poet: Horatius, Ovidius, Titus Livius. Un spațiu destul de amplu am alocat receptării epopeii vergiliene atât în antichitate, cât și în secolele care au urmat. Subiectul *Eneidei* avea deja binecunoscute reminiscențe istorice cunoscute de poporul roman. Caracterul universal al temei alese de Vergilius se datorează sentimentelor comune pe care poetul le împărtășește cu cititorii săi.

Se înțelege că această multitudine de idei trebuia să ducă la conceperea unei opere majestuoase, de proporții ample, cu o formă demnă de o asemenea lucrare, bine structurată

în jurul subiectului central Așadar, numai poemul epic corespundea nevoilor spiritului roman și epocii lui Vergilius. Romanii aveau inoculată ideea de grandoare manifestată prin construcția monumentelor impozante, a templelor, a apeductelor și termelor, a statuilor imense. Se impunea ca și literatura latină să producă opere majestuoase și impozante pe măsura celor arhitecturale. Acest rol important și l-a asumat Vergilius, rol, care, de altfel, îi fusese atribuit și de Augustus, acesta recunoscând calitățile poetice pe care mantovanul le arătase în operele sale anterioare: *Bucolicae* și *Georgicae*. Pentru a transpune într-o operă literară demnă de grandoarea capodoperelor arhitecturale realizate de poporul roman era nevoie de răbdare constructivă, ingeniozitate artistică, fidelitate față de tematică, subordonare și genialitate de a plia subiectul la epoca contemporană poetului, spontaneitate, originalitate și nu în ultimul rând simț artistic desăvârșit.

Poeți precum Propertius, Tibullus, Lucanus și chiar Ovidius se vor lăsa influențați, din punct de vedere literar de *Eneida* lui Vergilius, preluând de la poetul mantovan sensibilitatea poetică. În secolul I d. Chr., Silius Italicus, Gaius Valerius Flaccus și Publius Papinius Statius imită stilul literar al autorului *Eneidei*, păstrând, însă, intact spiritul vergilian, nepătrunzând în profunzimea acestuia.

Prin unicitatea și originalitatea sa, *Eneida* s-a dovedit a fi nu numai o valoare literară universală, care a învins barierele spațiale și temporale, dar a fost, de asemenea, și o deschizătoare de drumuri pentru scriitorii iubitori de clasicism, care au găsit în opera vergiliană modelul suprem, demn de urmat.

Eneida lui Vergilius a fost model nu numai pentru scriitorii latini, dar și pentru posteritate. Poetul însuși devenise o adevărată legendă în perioada Evului Mediu, când creștinismul își trăia perioade mai mult sau mai puțin întunecate (cruciadele, Inchiziția), când operele scriitorilor necreștini erau distruse, fiind considerate eretice. Din fericire pentru întreaga umanitate, opera lui Vergilius s-a bucurat de un tratament preferențial, poetului însuși fiindu-i atribuit epitetul de „omniscient” datorită interpretării alegorice a operei sale. Odată fiindu-i conferit acest epitet, Vergilius își pierde latura umană, fiind ridicat la rangul de profet, opera sa fiind considerată de savanții Evului Mediu, „creștină”.

Am făcut o scurtă incursiune în câteva literaturi europene (engleză, franceză, italiană, spaniolă și germană) unde *Eneida* a fost tradusă de mai mulți scriitori iubitori de clasicism

greco-latin. Am amintit cele mai importante traduceri ale *Eneidei* realizate în decursul secolelor în câteva din marile literaturi europene.

Capitolul al III-lea RECEPTAREA OPEREI ENEIDA ÎN CULTURA ROMÂNĂ

1. Traducerile *Eneidei* lui Vergiliu
2. Biografia scriitorilor care au tradus integral *Eneida*
3. Ediții ale apariției *Eneidei* lui Vergiliu
4. Receptarea epopeii *Eneida* în arta românească

Concluzii parțiale

În Capitolul al III-lea ne-am oprit asupra traducerilor *Eneidei* în limba română.

Fără îndoială, secolul al XIX-lea este cel mai productiv din punct de vedere literar, literatura română beneficiind, de asemenea, de influența marilor literaturi europene (literatura franceză, rusă, engleză). Dar secolul al XIX-lea nu este remarcabil numai din punct de vedere al creațiilor literare, ci și din punct de vedere al traducerilor.

Am enumerat toate traduceriile *Eneidei* realizate de la începutul secolului al XVIII-lea până în prezent. La acestea am adăugat traduceriile parțiale pe care le-am găsit în decursul cercetărilor noastre, precum și cele șapte traduceri integrale ale *Eneidei* lui Vergilius, traduceri realizate în secolul al XX-lea.

Am considerat necesar să amintim în această parte a lucrării, câteva aspecte din viețile și operele celor care s-au preocupat și îndeletnicit cu realizarea traducerilor integrale ale *Eneidei*: George Coșbuc, Nicolae Pandelea, Eugen Lovinescu, Dumitru Murărașu, Teodor Naum, G.I. Tohăneanu, Nicolae Ionel, Dan Slușanschi.

În acest capitol am enumerat edițiile publicate ale traducerilor *Eneidei* lui Vergilius. De asemenea, am adunat laolaltă toate traduceriile integrale, o parte din traduceriile parțiale și cele școlarești publicate în decursul veacurilor la editurile românești. Tot în această lucrare am expus câteva exemplare din traduceriile *Eneidei* în câteva literaturi europene.

Spre deosebire de epopeea homerică, *Iliada* și *Odiseea*, ce s-au bucurat de numeroase puneri în scenă pe diferite scene ale teatrelor din România, *Eneida* lui Vergilius nu a stârnit interesul regizorilor într-o măsură atât de mare. Am considerat necesar să amintesc în paginile acestei lucrări manifestările artistice al căror subiect este epopeea națională a romanilor.

Capitolul al IV-lea RECEPTAREA EPOPEII *ENEIDA* ÎN LITERATURA ROMÂNĂ

1. Receptarea *Eneidei* în *Țiganiada* lui Ion Budai-Deleanu
2. Receptarea *Eneidei* în alte epopei românești
3. Receptarea *Eneidei* în rândul criticilor literari
4. Receptarea *Eneidei* de către unii traducători ai operelor lui Vergilius

Concluzii parțiale

În Capitolul al IV-lea am analizat receptarea epopeii vergiliene în literatura română, cu precădere asupra epopeii *Țiganiada*, scrisă de Ion Budai-Deleanu.

Scriitorii noștri erau familiarizați cu marile epopei universale, marea majoritate mărturisind că citiseră Homer și Vergiliu. Cei care își propuseseră să scrie epopei, aveau dorința de a folosi ca sursă de inspirație istoria românilor și din fericire, nu duceau lipsă nici de faimoase episoade istorice sau figuri legendare de voievozi. Literatura universală oferea din plin modele de epopei, iar contextul istoric prilejuia apariția unei epopei naționale. Asemenea cărturarilor Școlii Ardelene, și autorul *Țiganiadei* avea ca scop crearea unor opere care să umple golurile din cultura română, realizând opere cu caracter variat.

Cititorii pot observa cu ușurință că *Țiganiada* a fost concepută după un anumit plan care se pliază pe o concepție literară foarte bine încheagată. Astfel, Budai-Deleanu credea cu tărie în nevoia românilor de a-și lauda eroii în poezie. În jurul acestei concepții se vor uni mai târziu, mai mulți scriitori.

Un alt aspect pe care poetul îl conștientizează îl constituie profunda cunoaștere a noțiunilor de teorie literară precum metafora, personificarea, onomatopeea, licența poetică. O altă latură importantă a concepției lui Budai-Deleanu despre modalitățile de creare a unei epopei este legată de corelația dintre limbajul personajelor și caracterul lor.

Spre deosebire de marile epopei din literatura universală, cea a lui Budai-Deleanu este scrisă într-o manieră diferită, și anume eroi-comico-satiric, după cum însuși poetul a intitulat-o.

Țiganiada a fost redactată în două variante și, în ciuda acestui aspect, epopeea a fost publicată de-abia în 1925. Această întârziere a apariției epopeii lui Budai-Deleanu a

prejudiciat literatura română, deoarece *Țiganiada* a fost pentru un secol singura epopee finalizată a poporului român.

Țiganiada este rodul dorinței stringente a poetului de a realiza o operă unică, până la momentul respectiv, în literatura noastră și de a deschide o nouă eră literară.

De asemenea, am amintit și încercările mai mult sau mai puțin reușite de scriere a unor epopei naționale, pornind de la modelele care au devenit emblematice pe parcursul timpului: epopeea homerică și cea romană, adică *Eneida* lui Vergilius. Din păcate, această specie literară a fost subestimată și trecută cu vederea de criticii literari. Nici *Istoria poeziei românești* a lui Mircea Scarlat nu a rezervat un loc poemelor epice. Foarte puțini critici literari, precum Nicolae Manolescu s-au ocupat de epopei sau de proiectele epice. Nicolae Manolescu scria în lucrarea sa de referință *Istoria critică a literaturii române-5 secole de literatură*, despre epopee că „merită un paragraf....specia dintre toate cea mai bine structurată, cea mai veche, cea mai nobilă”.

În secolul al XX-lea, Mircea Cărtărescu abordează această specie uitată în stilul lui Budai-Deleanu. Astfel, între *Țiganiada* și *Levantul* există multe similitudini.

Atât Budai-Deleanu, cât și Cărtărescu au dorit ca cititorii să aibă o nouă perspectivă asupra epopeii și anume, ludică.

„Jocul de-a literatura pare mai important lui Cărtărescu însuși decât orice altceva. Cartea se naște din carte și se pierde în carte” (Manolescu, 2008, 1347).

Deși, această specie literară nu este studiată în profunzime nici în școli, nici în mediul universitar, totuși literatura română a avut parte de câteva momente mai mult sau mai puțin importante, care meritau a fi amintite în numeroasele istorii ale literaturii române.

Vergilius și opera sa, *Eneida*, au exercitat o mare atracție pentru oamenii de cultură români. O primă categorie care s-a ocupat de poetul mantovan și epopeea sa, o constituie eseiștii: Nicolae Lascu, Stella Petecel, Eugen Cizek, Gheoghe Guțu, Gabriela Creția, Edgar Papu, Ion Acsan, Haralambie Mihăescu, Ioan Leric, Teodor A. Naum, N. I. Herescu. O altă categorie o constituie traducătorii operelor lui Vergilius, care nu s-au ocupat numai de traducerea epopeii, dar au adus explicații noi despre Vergilius și opera sa: Lascăr Sebastian, Teodor Naum, Dan Slușanschi, Nicolae Pandelea. Am amintit în această lucrare și pe internauții preocupați de literatura clasică, în general și de Vergilius și opera

sa, în special, deoarece impactul pe care aceștia îl au în rândul generațiilor tinere este covârșitor. În cercetarea mea, am găsit câteva site-uri dedicate poetului mantovan, unul dintre acestea fiind sub coordonarea lui Dragoș Cojocaru.

Capitolul al V-lea RECEPTAREA UNOR TROPI ÎN CELE OPT TRADUCERI INTEGRALE

1. Lexeme definatorii pentru câteva dintre personajele *Eneidei* lui Vergiliu
2. Receptarea elementelor cromatice în traduceri integrale

Concluzii parțiale

În Capitolul al V-lea analizăm fragmentar epitetele caracteristice unor personaje mai mult sau mai puțin importante în epopeea vergiliană, din cele opt traduceri românești integrale, comparativ cu textul original.

Un rol important, din punct de vedere compozițional, îl au elementele cromatice, care abundă în textul epopeic vergilian, elemente pe care le analizăm în funcție de traduceri integrale realizate de scriitorii români. Astfel, am extras numeroase contexte în care apar lexeme cromatice.

Nota personală a acestei lucrări constă în analiza pe text a anumitor versuri, pornind de la textul latinesc, dând traducerea adjectivelor și a substantivelor determinate, din dicționarul lui Gh. Guțu, oprindu-mă asupra epitetelor și a traducerilor acestora, pe care cei opt scriitori le-au realizat. Ceea ce urmărim în această cercetare este să evidențiem cum fiecare dintre cei opt scriitori a tradus versurile pe care le-am ales, pornind de la textul vergilian.

GLOSAR

Lucrarea se încheie cu un Glosar în care am evidențiat sensurile noi ale cuvintelor pe care le-am analizat. Sensurilor cuvintelor analizate, extrase din marele Dicționar Latin-Român al lui Gheorghe Guțu li se pot adăuga noile înțelesuri găsite în cele opt traduceri integrale.

CONCLUZII

Lucrarea se finalizează cu concluziile generale care reunesc concluziile parțiale.

BIBLIOGRAFIE

Bibliografia reunește toate studiile, monografiile, cărțile și articolele de specialitate pe care le-am studiat pentru elaborarea acestei lucrări.